

## DEVIS'A PREOTULUI ROMANU.

(Capetu.)

Cumca fericirea populilor aterna dela preotii sei, — tacundu esemplulu besericei catolice, unde clerulu fiindu cultu si popululu este mai cultu — sa cautamu contrariulu acestuia in Principatele Romane danubiane. — Acolo Principii cu totu corulu amplotatoru sunt fiii natiunei, si tote le facu spre luminarea populului; inse fiindu clerulu intunecatu, popululu, carele numai dela clerulu gregariu pote nemidilocitu capata ceva lumina — este in cea mai ticalosa orbia! — Marétia si incantátore de inimi scena este, a vedé o turma bine pastorita, grijata si nutrita, cu pastorulu seu in fronte, a inainta contra fericire. Unu pastoriu asia situatu pote gusta o fericire, alaturea caria tota giori'a lunei trebue se despéra in antea lui! —

A detaié faciendele preotului romanu plinatoriu importantei sele misiuni, s'ar cére foliante, si volumi intregi, éro nu un articlu diurnariu, pentru aceea, scopulu meu este, numai a aiepta ceva, la ce speriint'a totadiuana me conduce, spre a intempina unele retaciri (asé mi ar' placé a dice) a unoru preoti.

Fundamentulu ne'ncungiuraveru, ce tribue se pona preotulu pre carele se pó:a efeptui grandiosa sea misiune, este confidint'a populului. Acésta tribue sa se castige, fora de acésta nu va face nimica, dara acésta nu se pote stórce cù poterea fisica, acésta curge numai de sine, contra acelu ce au meritatu o, romanulu e bonu, e conduceveru; inse ilu e patitu, ilu nu créde graiului a totu profetulu veneticu, ci numai aceluia ce pr'in fapte l'au incredintiatu, ca i voésce binele. Dupa acésta ajunge preotulu la tem'a cea totadiuana, carea e scol'a. — Ca si aici loculu d'anteiu ilu cuprinde scol'a poporala.

Spre infintiarea scolei, nu a edificiului scolariu atata, catu a invetiarei, de nu va pone preotulu umerulu, tote incordarile inaltului guvernulu, disparu in agru. Preotulu tribue se capacitedia pre poporenii sei, despre necesitatea dotarei invetiatoriului, ca acestu sa nu fie fortiatu cu palmele a si cauta pana de tote dilele, cu neglijirea santei si inaltei sele chiamari. — Preotulu tribue sa invinga pre poporenii sei despre folosulu darei copiiloru la scola. — Preotulu tribue se visitédia scol'a in tote dilele, si se conduca pre invetiatoriu, in' salutaria invetiare a tenerimei. — Preotulu tribue se intraduca in scol'a parochiei sele conosciint'a istoriei natiunale, din carea romanulu conoscundu retacirile si vitiele prin care au cadintu de la fericirea stramosésca la ticalosi'a presinta, sa si scie indrepta viati'a contra fericire. — — Preotulu nu tribue sa nvetia din gur'a populului, limb'a corupta, ci prin tenerime se propage limb'a corepta in populu, convinghendulu despre aceea, ca limb'a e basea si conditiunea unei natiuni. — — Apoi cu invetiaturile sele, si cu esemplulu viiu in populu éra mai cu bonu succesu in scol'a pote pone fundamentulu invierei industriei si a civilizatiunei intre fiii sei sufletesci. — Ilu tribue se fia modelu de moralitate, de curatiania, inse totu de o data si de industria si de economia, — ca in manile lui au depusu si statulu si beseric'a céle mai potinte medilóce de a flagela si inneca uritele vitie: derapanatórea betia, pre carea nefericitulu romanu inca nu o au potutu conósce catu de veninósa inimica é ea si fericiri sufletesci si trupesci, si catu é de daunátore si d'in privint'a materiala. — A lenevirei, prin carea se tempesce viuétatea sufletésca, si se molesédia din agerimea trupului, si produce ticalosiu miseriei, — s. a. — Ilu póte se i insufletiesca spre fericitorea iubire impromutata, prin carea va propasi

popululu catra o stare de infflorire, ajutanduse si indemmanduse unulu pre altulu la fapte de inaintare.

Macaru ca romanului de seculi i s'au prefacutu in sange, in inima, in sufletu, ba si in natura ali pirea, iubirea si credinti'a catra cas'a domnitore austriaca, — totusi fiindu acésta numai instintiva: preotulu tribue acésta sa o luminédia si se i puna fundamentu ratiunale, convingundu pre romanu, ca ilu numai sub blandulu sceptru alu Augustului seu Cesaru are viitoriu.

Preotulu romanu nu tribue sa se restringa numai pe lunga altariu si patrafiru, si numai pe lunga invatiarea credintiei lui Cristosu, ci catedr'a lui tribue sa fie fontana d'in carea sa curga populu in dreptare fericitore in tote corelatiunele private si sociale. — Insusi Moise preotulu si conducatoriulu populului evreescu, umbra preotiloru relegei gratiei, vidiendu pre popululu seu nu numai neglesu ci enca apesatu, catedra sea o reformà, pene ce trecú la demnitate de legislatiune. Inaltulu nostru guvern, si pre lunga cele mai sincere dispusatiuni, nu va secera fruptele dorite, de cumva acéle nu voru fi imbratosiate si explicate si de preoti. — Diregatorii intre romani suntu mai toti de sange stranu, si de si n'ar fi unii pr'in nefericitele circumstari ale trecutului afeptati, — ne conosciundu ce este folositoriu si aplicaveru pentru popululu romanu, multe dispusatiuni ale in guvern voru remané stérpe; preotulu romanu daró este chiamatu acéloru intre romani a le procura efeptulu doritu de in guvern. —

Candu in guvern deschide ocaziune spre a se infiintia óre ce institutu pentru Romani, singuri preotii suntu chiamati a conduce pre poporeniul seu la realisarea aceluia. De unde candu unulu ca acela nu se infiintiadia, tóta culpa apasa sufletulu preotiloru, cari cu nepasare depusera grijea si denegara óstenéla de a invetia, indemna, si cu propriulu seu éssemplu a misca, ca „verba movent, exempla trahunt“ si „Regis ad exemplum etc.“ spre siertfira acelu fericitoriu institutu. — Au nu tribue se sangerédia inima unui adeveratu Romanu candu véde ca gimnasiulu de Beiusiu, uniculu institutu nationalu romanu in tóta Ungaria, trage de mórte, — inaltulu guvern voindu alu mantui, concéde culepta, apoi de la o populatiune de 120 de mii de Romani ai diecesei cu 200 de preoti in fronte, nu se potú aduna mai multu de 4000 f. m. c.? Intr'un articulu alu meu sub firma „Indoænga nocryp“ in

in Nrii. Gazetei 95, 96, 98, 99 si 100 in anulu 1851 cutezaiu a aiepta mai multe planuri, prin care, pe lunga zelu si energia, fara de ingreunarea cuiva, s'ar poté infiintia nu gimnasiu, ci si universitate; apoi onoratii DD. preoti tóte le lapedara; — intru atata catu, in guvern de nu ar fi pr'in altu canalu informatu despre ticalosi'a starei romanului, ar tribui sa vina la acea credere, ca romanului nu i pasa de sortea sea, ca romanulu nu dorésce imbonetate, ca ilu nu dorésce cultura, si civilizatiune! — Si apoi stralucitulu cleru prin episcopulu seu, repete provocatu, citésce circulariulu, ilu spedésce mai departe si se culca mai incolo a dormi, de nu face si altu ce va si mai reu. —

Au nu tribue se desperédia un adeveratu Romanu vidiendu nepasarea si letargia in care mucedésce starea scoleloru nóstre? Apoi inca cu atata mai vertosu, cu catu suntu unii eroi de adulatiune, carii thimiindu respektiviloru, bucina in lumea larga, despre infflorirea scoleloru populare, mistificandu publiculu, si incantandu infocat'a dorintia a celoru lesne credietori! — Si nu cugita ca prin acesta se facu tradatori si insielatori insusi dulcei loru mame, d'in a caria sange s'au nascutu, au crescutu, au invetiatu a serie, si si acuma se nutrescu. — Apoi onoratulu cleru de acéstea nu i pasa; ilu nu se infflorédia ca va avea o data a da responsu Judelui celui ne partinitoriu, carele si a versatu sangele pre cruce pentru fericirea genului omenescu; pre ilu nu'lu trecu fiori de mórte ca la altariulu aceluési Jude pe céle mai sante misterii au juratu, ca va fi turmei sele pastoriu, carele sa o conduca la fericire; apoi acuma ii pasa numai de lapte, lana si mnelu; éra turma de va pasce totu calbadia, nu i pasa.

Séu cumu póte sa se dica in adeveratulu si presiptulu intielesu alu caventului „preotu romanu“, acelu ce se arata ca nu i pasa de sortea populului seu, a carueia pastore asupra consciintiei sele cu solenulu juramentu o au primito, candu ilu nece voiésce a sci ce suntu faciendele lui amesurate tempului de fačia? — Si acésta cu sangerátore inima cutediu a o dice in fačia lumei, ca e fapta, ce in urmatoriulu modu se póte demonstra: Celu ce voiésce a conlucra la fericirea natiunei tribue sa scie starea si referintiele ei, apoi acéste'a nu se potu sci fora numai d'in organulu nationalu; — apoi cumu sa voiésca clerulu dupa a sea datorintia a conlucra la fericirea natiunei, candu Romanii in monarchia

Austriei avendu la 5000 de preoti, d'in acéstea abea 109. — Di —, si de esci romanu adeveratu, si de ti jace sortea natiunei pe sufletu, de cumva ne-amortita ti consciintintia tribue se te inboldésca catra santa datorintia dea ajuta reu cadu'ta ta natiune, conscernete, desperedia si di: dein 5000 numai 109 preoti gregari, a carora devis'a este renascerea natiunei, citescu organulu natiunei, carele uniculu este indreptariulu ce spune ce e de facutu ce se face si ce e d'a se facerea, ca si plangand'a nostra natiune, in tempulu acestu renascatoriu de populi, sa se póta reculége si propasi catra feli-cire. Organulu carele acumu de 16 ani ca o naia incarcata de cele mai pretiuite marfe de pe campii luminiloru, inse periclitata prin mii de scopuli frangatori de grumadiu inotandu au condusu, si ar voi si mai rapide a conduce natiunea catra fericire, de ar fi imbratosiatu, cititu ajutat si propagatu, precumu ar fi vernicu. — Apoi si de intr'acéstia cititori, — carii toti suntu jurati a ferici populii, — cati alla lucru vernicu d'a sertfi si catu i o óra spre a conlucra in acestu organu? — Singura redactiunea cu o incordata, mistuitore de poteri, si neintrerupta lacrare aduce natiunei aceea neau-dita sertfa, pre carea nemultiatorii fii ai natiunei nu o sciu pretiui din destulu. — Totu insulu dóra scia ca spre a poté ceva scrie, tribue sa fie spre aceea despusu; apoi bietulu Redactoru ori este despusu ori ba, — ori are materiale, ori nu, — ori este sanetosu, ori nu, — ori are in casa sea pane si sare, ori ba, — ori suntu impregiurarile familiei sele (ca si redactorulu e omu cu familia si cetatianu, éra nu spiritu seu geniu supra naturale!) asea intocmite catu se póta, ori dóra nece repausulu noptei nu jlu érta, totu atata, ilu totu tribue sa scrie!! — Si enca pe tota septemana 3 cóle dese; — apoi acélea obiepte alése care dupa gustulu publiculu cu multa ingrigrare pipaite, carele ori catu e de micu, a critisa scia — dupa cerintiele tempului, si acomodate pusatiunei natiunei, — tribue se fie alese, si enca cei mai secatori de medua articulu si originari, incepatori, conducatori estrasi, combinati, acomodati geniulu natiunei, indemnatori la aptivitate, reportatori de progrese si regrese, totu spre binele natiunei. Se tacu de alte greutati umilitóre. — Apoi pene candu altu organu da leptoriloru sei pe septemana pentru 1 f. m. c. 13,000 de litere, Gazeta da pentru 1. m. c. 18,680 de litere. Adeca pene ce cela ne da 2, —

cestu ne da mai 3. — Si totusi suntu si de aceia reutatosi, carii pene candu altii ponendu umerii si spatele radica d'a se rumpe la portarea acestei sarcine, éra ii nece cu degetulu atinganduse de ea, striga in gura mare, ca a redige a Fóie este numai distratiune, si enca indiastrata cu chestiguri inmiite! Trei cóle dese si mari pe septamana, cu 3—400 prenumeranti indrasniti D. Vóstra a numi castigu? Nu cumva castigu din bursa afora? numai ca natiunea se nu remane fora organu de rusinea celoru lalti populi si cu daun'a inaintarei si desmortirei nóstre? — — Vedi Domne! Castiguri din literatur'a romana, in carea cati au cutediatu asi bage banii toti s'au facutu bancheroti. — Apoi déca ar fi „castiguri inmiite“ la o fóie citita de vero 400 de abonanti, spunemi chiarisime Die! ceva fi la o Fóie citita de 4—5000 de abonati?? — Mai bine ai prenumera si însusi, ca dieu din sudorea romana te decoredi cu pene de Paunu, de catu difaimi! — Seu mai bine ai tacé déca dupa santa ti datorintia nu indemni la leptura! — Episcopulu Urbei mari, spre lauda i fie disu, isi plini datorintia, ilu provoc'a clerulu seu inca in mai multe ronduri prin cerculariu ca sa citésca Gazeta, — inse onoratulu cleru, dóra i ar tribui alte ad. — monitiuni (cei curati de acéstea, nu voru leua pre sine) ca ilu macar au juratu a pastiana turma sie incredintiata si a o conduce la fericire, — citésce cerculariulu si'lu spedésce, apoi éra se culc'a si dorme mai incolo, de nu face si altra ceva enca si mai reu. Acésta e stare de desperatu, cu atota mai vertosu, ca si aceste cuvinte din sangeratóre inima storse, nu voru strebatela ochii cei ascunsi in apusulu nepasarei a celoru vernici de éle, carii de acéstea nu citescu, si de si citescu nu le pasa de éle, numai angaria, birulu, claca, stol'a si prescurele romanulu sa nu le pérda; — ci le voru citi cei ales-a carora nobila inima impreuna cu a mea sangerédia pentru asia nep'asare. —

Clerulu romanu, candu ar tribui se pona umei rii, sa dee spate si sa se imbratisiedia fratiésce ca fii unei si aceiesi caduite dulci mame, carea de la ii cu ferbinti flacari si cu sfasiata inima accepta ajutoriu de a se rescuila d'in amar'a ticalosia, — ii partinindu interesele straine, facundu - se unélte, thimiind intrigantiloru infernali, se rodu intre sine, si derapenandu interesulu comunu natiunалу, se cérta pentru „unire“ si „neunire“, si nu vedu ca acéstea suntu intrigi diavolesci in contra invetiature

fundatoriului bisericii Cristosu tiesute spre tienea in intunerecu unei natiuni numeróse, carea porta in sinulu seu simburele unui viitoriu gloriosu! — Acésta stare pre catu e de uritiósa, cu atata é mai dorerósa, ca clerulu romanu, carele e chiamatu a ferici natiunea, atata e de retacitu, catu nu numai ca nu se scia uní in efaptuirea misiunei, ci se lasa a se conduce de apostolii intunerecului, nu spargendu, ci intarindu parietele certeí si alu imparecherei! — Onoratiloru DD. Preoti! Relegiunea fiacaruia cetatianu alu monarchiei austriacee prin esemplar'a tolerantia a cavalerescului nostru Cesaru asecurata, si in antea legei ecaru indreptatita; pentru ce dara sa se róda preotii romani, frati de unu sange, intre sine? De nu pentru voiea emisariloru esiti din tóta plas'a de fanaru contrane! — Unu preotu romanu astadi tribue sa se inaltia preste interesele singuru eclesiastice cerute de Ierarchi'a sa; ilu tribue se caute a pone fundamentulu mantuirei sufleteloru poporeniloru sei, prin meliorarea, sortei loru materiale. Clerului romanu mai tare tribue se i sfasia inim'a ticalós'a stare a populului seu, cu atata de viue colóre descrisa de clasiculu condeiu alu renomitului nostru si multu meritatului barbatu B. in Nrii. Gazetei de estimpu 42 si 43 sub firma „*Модна́я биегипе́й нонопера́си Помни́ш*“. — De unde póte vidé Onor. cleru ca romanulu fratele si sangele nostru méрге spre degeneratiune, cade totu in mai mare ticalosia, de nui vomu sta in ajutoriu, si Divis'a preotului devine totu mai grea, totu mai nesupportavera, si de nu se va preveni cu sinceritate, zelu si energia, reulu, sortea romanului vine totu mai problematica. — Romanulu, lauda provedintei! si cavalerescului nostru Cesaru! este liberu, catusile sclaviei de seculi cadiura si se fransera, si meliorarea sórtii lui aterna de la ilu, inse fiindu ca sclavi'a de seculi pre ilu 'lau orbitu si amortitu, ilu nu se va apuca cu barbatia de lucru, fara numai insufletitu de credintiosii lui pastori, — care de'lu voru indrepta se va sufulca la lucru, si va siertfi pe institute detatóre de lumina, apoi acélea voru versa lumina sea cea de bine facutóre preste ilu, si nobil'a lui natura eredita de la stralucitii straboni, se va pone in aptivitate, si in scurtu tempu va ajunge pe natiunile ce'lau intrecutu. — Deci dara

Preote Romanu! Deosu cu comoditatea, — deosu cu venarea intereseloru private — materiale, deosu cu polemiele nefolositóre bisericesci, deosu

cu machinatiunile diavolesci de imparechiere între Frati! — Si déca nu voesci cu populu cu totu a te surupa in infernulu ticalosiei: da spate, pune umerii si da man'a frate cu frate, romanu cu romanu, fara d'a ve intreba care in catra ve inchinati, ajungava a sci ca sunteti Romani si aveti a ve ajuta unii pe altii la tóte intreprinderile cele grele inse neapratu de lipsa. — Deci Preote! Dupa dis'a santului Pavelu, II Timoteiu — „Predica cuventulu, stai asupra cu tempu si fora tempu, mustra, cértá, indemna, cu tóta indelunga rabdarea, si cu invetiatura.“ Apoi v. 5: „Privighiadia intru tóte, patimésce reulu, fa lucrulu evangeliu“ adeca a misiunei tale „serbitiulu teu fa 'lu de plinu“. Si éra versu 12: „Fa te esemplu credintiosiloru: cu cuventulu“ invetiandu pre cei mai álesi cumu si ii se invétie pre altii, „cu petrécerea“ petrecanduti cu fapte nevinovate, inse spre edificarea natiunei „cu iubirea“ ca pr'in iubire fratiésca se unesci poterile unei corporatiuni spre ajungerea scopului comunu, „cu spiritulu“ insufletitu fiindu de dorulu mantuirei populului teu, „cu credintia“ intr'unu viitoriu mai fericitu, „si cu curatiania“ ca acésta: materiala, invia industri'e, geniala inaltia sufletutu. — Ca numai asé poti spera a poté tréce pe pontea cea angusta ce duce la bucuria cerésca; — numai asia poti spera a poté da responsu indestulitoriu pastorului celui mare si a scapa de infioratórea sentintia ce tuturoru nepasatoriloru se va dice tunandu: „Sierbu reu si viclénu! dute in intunereculu celu mai estremu etc.“ — M.

### *Sentintie morale din proverbiule lui Solomone.*

Intieptiunea omului preceptu este asi cunosce caile sale; eara nebuni'a celoru fora de munte este ratacirea.

Stai in contra omului fora de munte si nu vei afla in gur'a lui cuvintele intieptiunei.

Marturi'a credintiósa nu va minti, ear martorulu mincinosu atitia minciuni.

Cas'a celoru rei se va ruina; eara corturile dreptiloru voru inflori.

Intieptulu se teme si fuge de reu; ear nebunulu merge inainte si se crede in securantia.

Martorulu adevératu liberéza suflete; ear' façarniculu vorbesce minciuni. —

Este o cale, care se pare drépta omului; dara finitul (sfersitul) ei duce la perire. —

XLI/129. Emirs mi espedirs dn 13. Iunie 1853.

*Patenta императорскъ дн 3. Iunie 1853,*  
**НЕНТРЪ АРДЕАЛЪ,**

*prin care se publică nentrъ ачестъ mare prin-  
cipiats sans regulămintъ nos de сфера de anti-  
vitate ши de competinца жсдекторіелоръ дн касце  
civili ши се determintъ, ка диченандъ дн zisa,  
дн care vorъ дичене antivitatea лоръ претспеле  
ши челемалте astoritъци жсдекторесци че vins  
а се organica дн nos дн ачестъ Царъ, care zi  
се ва фаче кспоксктъ специалминте, tote жсде-  
кторіеле деачи с'ши деприндъ potectatea лоръ  
жсдециаре дн касце civili дннъ прескриптеле а-  
честей леци. \*)*

**Ноі ФРАНЧСКЪ ІОСЕФЪ I. шчл.**

Аскълтандъ opiniznea ministriлоръ ностри ши  
а консілізлѣ нострѣ имперіале, амъ деичъ а про-  
мългаре нентрѣ мареле принципатъ Ардеалъзъ vns  
regulămintъ nos de сфера de antivitate ши de  
competinца жсдекторіелоръ дн касце civili, дн  
armoniъ кз принципіеле де конститъцизnea ждециаре  
евнчиате дн патента нострѣ дн 31. Дечембре 1851.

Прин зрмаре нентрѣ кспринсълъ ачестей цери а  
имперіалѣ, дннъ чеа де акзмъ а еі derogănzire,  
ordinънтъ зрмъреле :

**I.**

Диченандъ дн zisa, дн care vorъ интра дн  
antivitate претспеле ши челемалте авторитъци ж-  
декторесци че vins а се organicare дн nos дн Ар-  
деалъ, ши care zi се ва фаче кспоксктъ специал-  
минте, tote жсдекторіеле деачи vorъ депринде дн  
черкзндареле лоръ потестатеа жсдекторескъ дн  
касце civili дннъ нормеле ачестей леци.

Прин зрмаре tote лзкръреле, че дн тинпълзъ  
ачела се vorъ афа днкъ аттернандъ а жсдек-  
торіеле че атнчи vorъ дичета, се vorъ да спре  
continъаре а ачеле дннре повеле авторитъци ж-  
декторесци карі vorъ фі competinци спре ачеста  
дннъ цнореа ачестей леци ши дннъ derogănzirea  
повелоръ черкзндаре жсдекторесци.

**II.**

Авторитъциле жсдекторесци еклесиастиче але  
тзгзроръ свнпшилоръ ностри де релецизnea кре-  
стинъ, свнт регулареа ресерватъ нентрѣ дннцеле

\*) Дннъ versiznea официалъ днн Biens.

P.

дн патента нострѣ днн 29. Maiz 1853, ретжнз дн  
есерчицълъ официзлѣ лоръ жсдекторескъ еклеси-  
астикъ кътъ нентрѣ ача парте а касселоръ къс-  
торесци, care се цине de validitatea сеаз невалиди-  
татеа легътзрей matrimoniali, de descăcherea къс-  
торіей ши de despărđirea de масъ ши de патъ.

Tote челемалте касце але челоръ де релеци-  
зnea времтинъ, кiar' ши de се vorъ цинѣ де рефе-  
ринде късторесци, се vorъ ждека ши decide de-  
кзтръ ждецеле дннперътесци.

**III.**

Евреји с. жданѣи сѣнт свнпшил жсдекторіе-  
лоръ дннперътесци ши дн контраверсіеле лоръ де-  
спре validitatea вер невалидitatea легътзрей ма-  
rimoniali, деспре descăcherea късторіей ши деспре  
despărđirea de патъ ши de масъ.

**IV.**

Прочеселе деспре възврилѣ новилитарі че се  
кътмаз авитиче, вер деспре възврилѣ новилитарі ин-  
текарі, а къроръ зрзире ши контнъаре маі е днкъ  
permisъ дннъ патента нострѣ днн 29. Maiz 1853  
— възлет. импер. Nr. 100 —, се цинз де ачелъ три-  
взналъ — с. кзрте жсдекторескъ де форълъ примъ—,  
дн але кзрзи черкзндаріс се аффъл възвлъ.

Аффландъсе възвлъ дн черкзндарізлѣ маі мъл-  
торъ тривзнале, днкъсантеле аре воіс де а аллечере  
не care ва воі днн еле.

**V.**

Оффицизлъ свпретълѣ маресчиалъ де кзрте ре-  
тжне дннрѣ есерчицълъ потестатеі ждециари несте  
метврїи касей дннперътесци ши несте персонеле,  
къроръ ле компете вер prin ordinъцизни специалі  
лі с'а датъ дрентълъ де естериторіалитате.

Потестатеа жсдекторескъ депринсъ маі дн-  
инте де ачестъ официзл несте алте персоне, ком-  
пете акзмъ жсдекторіелоръ ordinari. Кз tote а-  
честе, кндъ дн локзиделе метврїлоръ касей дн-  
нперътесци, вер дн але естериторіаллоръ ва фі а се  
дннрепринде вр'нз апгъ жсдекторескъ дннконтра  
вр'нзї персоне локзиторе аколо ши свнпсълъ жде-  
целоръ ordinari, ачесте днн зрмъ се vorъ адреса  
спре ачестъ скопъ аа официзлъ свпретълѣ маре-  
счиалъ де кзрте, афаръ нзмаі кндъ ва фі ворва  
де о снмплъ адмънъаре.

**VI.**

Че персоне ши касце се цинз де форълъ мнлі-  
таре, се determintъ дн норма де есерчицълъ по-  
тестатеі жсдекторесци мнлітарі.

## VII.

Консултателе чесарео-австриаце дин стръпнѣтате, воръ депринде ши де акъмъ днаинте потестатеа жъдекъторескъ конпрезвѣт лоръ, дънъ регълъминтеле че късть пентрѣ ачаеста.

## VIII.

Тоте леѣиле че къстаръ маі днаинте дн Ардеалъ деспре сфера де аптивитате ши деспре компетинца жъдекъторелоръ, а нѣме порта провисоріъ де есерѣцълз потестатеі жъдекъторесчи, пълъикатъ къ ordiнѣчивнеа министеріалъи жъстидіеі дин 10. Маіз 1852 — въл. imp. Nr. 108 —, воръ еши дин потеря деодатъ къ интраerea дн аптивитате а ачестеі леѣи де акъмъ.

## IX.

Диспъсѣчивиле деспре потестатеа жъдеѣиаре, къпринсе дн траптателе че късть къ алте стате, нѣ сѣптѣ аттинсе прип ачаестъ леѣе.

## X.

Министрѣлз пострѣ де жъстидіѣ е днсерѣчатъ къ пвперее дн лѣкране а ачестеі патенте.

Датъ дин зрѣеа ши решединца пострѣ имперіале Віона, дн треі Івліе, анълъ о тѣе опт сѣте чинчизеѣи ши треі, алъ днперѣѣиреі постре алз чинчиле.

*Францискъ Іосефъ т. п. (А. С.)*

Ком. Бъол-Шаженстаин т. п. Кразсс т. п.

Дин маждатъ днперѣт: Рансоннет т. п.

I. Маіорескъ, вергіт.

## ЕКЛОГА I \*)

Мелівеъ. Тігірѣ.

М. Сѣпт зтврѣ де фог лѣѣитѣ,  
Тігіре те одіхнешті,  
Рѣсвнждн къ флѣра  
Дѣлѣи кѣптече пѣсторешті.

5. Ноі патріа ім пѣрѣсѣт  
Ши дѣлѣеа семенѣтврѣ,  
Ноі де патріе фѣѣим,  
Тѣ сѣпт зтврѣ кѣпѣ дин гѣрѣ

10. Лініштгіт ши фѣрѣ гріже  
Пѣдѣрїле челі тѣфоасе

\*) Дънъ кѣмѣ сператѣ дела днчѣпѣтѣлз анълзі ачестѣіа, припъсѣтатеа Дълі канонікѣ ши літераторѣ Тімотеѣ Ціпаріѣи ши се днпѣрѣтѣши Еклога ачѣста а лѣі Вїрѣліѣс, градѣсѣ де репѣсѣсѣтѣлз Dr. Васіліѣс Поп, ши поі ка не о сѣсѣнїре а репѣсѣсѣтѣлз, къ маждѣтїре кѣтрѣ D. днпѣрѣтѣшїторѣ, о ши пѣлѣікѣтѣлз аїѣ. —

Днвѣдждн кѣм се рѣсѣне  
П' Амарїла чеа фрѣтоасѣ,

T. Аст' одіхнѣ не фѣлѣ,  
Мелівее, Дѣмнезеѣ,

15. Ачест сїнгѣр Дѣмнезеѣ  
Ва фї Дѣмнезеѣл тїеѣ.

Дн ачестѣіа алтаріѣ  
Ѣи лѣкрѣ фѣрѣ пѣкат,  
Воїѣ жерфї къ зтїліндѣ

20. Ѣи телшор певїноват.  
Сѣпт ачѣста фѣр де фрікѣ

Рѣтѣческ ваѣиле теле,  
Ши кѣм веѣї, почїѣ се рѣсѣн  
Орї че воеск къ пѣлѣчере.

25. M. Креде, нѣ те пїсмѣеск  
Пентрѣ аша фѣрїѣре,

Днсъ тѣлѣт тѣ мїнѣнез  
Пентр' а поастрѣ ісгнпрїе  
Веѣї къ авїа капреле

30. Почїѣ се адѣк не фѣрїш,  
Ши ачаеста кїар о дѣк  
С'о жерфеск дн алѣнпї.

Доаѣ ѣеменѣ аѣ флѣтат  
Нѣдеждеа тѣртелор теле,  
Амждоаѣ леаѣ пїердѣт

35. Днтрѣ пїште колѣзрї реле.  
Ачѣстѣ пѣфѣрїѣре,  
Даѣ ерат пої къ мїнте,

Стежарїї чеї фѣлѣѣераѣї  
Неаѣ пророчїт днаинте

40. Не аѣ снѣс поаѣ де дѣмѣлѣт  
Дин о клеанѣ гѣзрїтѣ  
О чоарѣ че се пѣмѣѣе

Пасере пѣфѣрїѣтѣ.

45. Днсе снѣнѣ, аша те роѣ  
Не а поастрѣ оменїе,  
Чїнеї ачел Дѣмнезеѣ,

Де каремї повѣстеаї тїе.

T. Іо четатеа, Мелівее,  
Кареа Рома о пѣтѣеск,  
О семѣїам къ а поастрѣ,

Ла каре овїчнѣеск  
Прїтѣвара пѣкѣзрарїї

50. Ѣна къ тѣртеле лор  
А с'адѣна дїпѣрѣѣрѣ

Снре пѣдѣрїареа тїеїлор,  
Ведеам еѣїї ши кѣѣеї

К'аѣ къ тѣм'а семенаре,  
Аша еѣ алѣтѣрам

60. Лѣкрѣ тїк къ лѣкрѣ таре.

- Днсе ка зп кипарос  
Днтре тѣе de скѣтнїї.  
Аш' ачаста се дналдѣ  
Днтре алте четѣдїї.
65. М. Че прїчїнь, че пѣкат  
Теаѣ дѣс ла ачае четате?  
Т. Нѣ м'аѣ дѣс сѣрак de mine  
Декѣт дѣлчае лївертате,  
Карѣ атѣпчї прївї ла mine
70. Кѣ дестѣлѣ 'нтѣрзїере,  
Кѣнд варѣа мї о алвї  
Кѣрѣнтедї фѣрѣ плѣчере.  
Кѣнд вїклеана Галатеа  
Кѣ тотѣл мѣ нѣрѣсї,
75. Ш' Амарїла чеа фрѣстоасѣ  
Днченѣ а мѣ їзвї.  
Пѣн м'авеам кѣ Галатеа,  
Дѣмнезеѣ мї мѣртѣрїе,  
Н'авеам пѣдеждї de скѣпаре
80. Нїчї грїже de авѣдїе.  
Батѣр дестѣлѣ жерѣїре,  
Ланте сторс дїн грѣзтате;  
Тотѣшї нїчї о дїноарѣ  
Кѣ ардїнт деосевїт
85. Днтрезїат брадѣа мїеѣ  
Кѣтрѣ касѣ п'аѣ венїт.  
М. Пентр' ачаста, Амарїла,  
Кѣтрѣ черїѣ плѣпѣеа адеце,  
Пентр' ачаста лѣса еа
90. Мере, пере некѣлесе.  
Пентрѣ кѣ Тїтїр лїпсеа;  
Тїтїре, пре тїне фацїї,  
Те стрїга їсвоарѣле,  
Те стрїга пѣонїї шї фрацїї.
95. Т. Днсе че ерат се фак,  
Кѣ нѣ скѣпам de ровїе,  
Нїчї аїрїа Дѣмнезеїї  
Нѣї афлам мїлостївї мїе.  
Ачел тїнер фѣ аїчїа,
100. Мелїее, пентрѣ каре  
Дн доаѣспрѣзече зїле  
Ардем жерѣѣ дн Алтаре.  
Ачеста ла рѣга теа  
Днї рѣспнсе, кѣ дїѣ мїнте,
105. Днѣжгадї воїї конїї!  
Паштедї мїеїї ка 'наїнте!  
М. О ферїчїте вѣтрѣнї,  
Еарѣ те фачї кѣ мошїе,  
Пентрѣ тїне 'ндестѣлатѣ,
110. Фїе пїатрѣ сѣвѣдїе.
115. Деї шї вѣлѣос рѣтѣл тѣѣ,  
Кѣ рогаз днѣспѣрат,  
Кѣносѣт нѣ фаче рѣѣ  
Ла оїле de фѣтат.  
Дїн тѣрма вѣчїнѣлїї,  
Нефїнд аместекат,  
Н'ор пѣтїмї мїеїї тѣї  
Нїчї де рѣже нїчї вѣрѣсат,  
О ферїчїте вѣтрѣнї,  
Тѣ 'нтре рїзрї шї вѣлчеле  
Кѣносѣтѣ шї сѣндїте  
Вѣї петрече кѣ плѣчере.  
Рѣзорашѣл, депре каре  
Фак алвїеле рѣнїре,  
Кѣ зп сгомот лїнїштїт  
Те ва траѣе спре дорнїре.  
Депре рѣпѣ ва кѣпта  
Пѣн' ла порї глас днѣлѣднїд,  
Пѣкѣрарїл пентрѣ канре  
Фрѣзїѣ верде кѣлгѣднїд.  
Порѣмѣеїї рѣгѣшїдї,  
Чеа маї маре грїж' а та,  
Кѣ тѣртѣреоа дїн ѣлмї  
А деме н'ор днчета.
120. Кѣнд вор паште червї 'н аер,  
Кѣнд нѣ вор фї пештї дн маре,  
Кѣнд Германїа дїн Тїгрїс,  
Партѣл ва вѣ дїн Араре,  
Нїчї атѣнчѣе нѣ с'а штерѣе  
Образѣл ачелѣїа,  
Аша таре ї тїпѣрїт  
Ачела 'н їнїма теа.
125. М. Нѣзмаї пої не рѣспнїдїм  
Не ла локѣрї пѣзмѣлате,  
Дн Скїтїа шї Афрїка  
Фрїгѣроасе мї зскате.  
Парте кѣтрѣ Крета мерѣе,  
Кѣтрѣ Брїтанїа парте,  
Де лѣтеа чеа кѣносѣтѣѣ,  
Че кѣ тотѣл о деспарте.  
Пѣрїпештїле хотарѣ,  
Де с'а 'нтѣмпла вреодатѣ,  
Шї кочоава сѣ о вѣз  
Дѣпѣ време 'ндѣлѣпгатѣ;  
Дѣпѣ мѣлте сечерїшѣрї  
Вѣзѣндѣмї їзвїта старе,  
Мѣлте лакрѣмї повѣїнд,  
Мѣ ва кѣпрїнде тїраре.  
О кѣтапѣ вѣлѣстѣматѣ,  
Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе
130. Порѣмѣеїї рѣгѣшїдї,  
Чеа маї маре грїж' а та,  
Кѣ тѣртѣреоа дїн ѣлмї  
А деме н'ор днчета.
135. Т. Кѣнд вор паште червї 'н аер,  
Кѣнд нѣ вор фї пештї дн маре,  
Кѣнд Германїа дїн Тїгрїс,  
Партѣл ва вѣ дїн Араре,  
Нїчї атѣнчѣе нѣ с'а штерѣе  
Образѣл ачелѣїа,  
Аша таре ї тїпѣрїт  
Ачела 'н їнїма теа.
140. М. Нѣзмаї пої не рѣспнїдїм  
Не ла локѣрї пѣзмѣлате,  
Дн Скїтїа шї Афрїка  
Фрїгѣроасе мї зскате.  
Парте кѣтрѣ Крета мерѣе,  
Кѣтрѣ Брїтанїа парте,  
Де лѣтеа чеа кѣносѣтѣѣ,  
Че кѣ тотѣл о деспарте.  
Пѣрїпештїле хотарѣ,  
Де с'а 'нтѣмпла вреодатѣ,  
Шї кочоава сѣ о вѣз  
Дѣпѣ време 'ндѣлѣпгатѣ;  
Дѣпѣ мѣлте сечерїшѣрї  
Вѣзѣндѣмї їзвїта старе,  
Мѣлте лакрѣмї повѣїнд,  
Мѣ ва кѣпрїнде тїраре.  
О кѣтапѣ вѣлѣстѣматѣ,  
Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе
145. Дн Скїтїа шї Афрїка  
Фрїгѣроасе мї зскате.  
Парте кѣтрѣ Крета мерѣе,  
Кѣтрѣ Брїтанїа парте,  
Де лѣтеа чеа кѣносѣтѣѣ,  
Че кѣ тотѣл о деспарте.  
Пѣрїпештїле хотарѣ,  
Де с'а 'нтѣмпла вреодатѣ,  
Шї кочоава сѣ о вѣз  
Дѣпѣ време 'ндѣлѣпгатѣ;  
Дѣпѣ мѣлте сечерїшѣрї  
Вѣзѣндѣмї їзвїта старе,  
Мѣлте лакрѣмї повѣїнд,  
Мѣ ва кѣпрїнде тїраре.  
О кѣтапѣ вѣлѣстѣматѣ,  
Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе
150. Пѣрїпештїле хотарѣ,  
Де с'а 'нтѣмпла вреодатѣ,  
Шї кочоава сѣ о вѣз  
Дѣпѣ време 'ндѣлѣпгатѣ;  
Дѣпѣ мѣлте сечерїшѣрї  
Вѣзѣндѣмї їзвїта старе,  
Мѣлте лакрѣмї повѣїнд,  
Мѣ ва кѣпрїнде тїраре.  
О кѣтапѣ вѣлѣстѣматѣ,  
Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе
155. Дѣпѣ мѣлте сечерїшѣрї  
Вѣзѣндѣмї їзвїта старе,  
Мѣлте лакрѣмї повѣїнд,  
Мѣ ва кѣпрїнде тїраре.  
О кѣтапѣ вѣлѣстѣматѣ,  
Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе
160. Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе

Ва пѣтѣ съ стѣпнѣаскѣ  
Аша холде, рѣтѣрї, віе?  
Еатъ знде не а дѣс,

165.

Шї знде нѣ аѣ дургонат  
Незпїреа, еат' акѣм  
Пентрѣ чїнѣ ам сътѣпат.

Алѣештѣ акѣта перї,  
Мелївее, пѣне віде,  
Мерцедї акѣм, оаре кѣнд

170.

Мѣлт ферїчїте кѣпрїде;  
Нѣ вѣ маї вѣз де акѣм

Арѣккат дн лок тѣѣос,  
Кѣм сърїдї дїп стѣнкѣ 'н стѣнкѣ,  
Кѣнд дн сѣс шї кѣнд дн жос;

175.

Нѣ маї кѣнт ка оаре кѣнд,  
Нѣ вѣ маї паск кѣпрїоаре,  
Кѣ тотѣл вѣ пѣрѣсек,

Кѣ трїѣѣш шї сѣлчї амаре.

T. Odixnehtë aїčї kѣ mine,

180.

Фїнд кѣ подї, ачасть поанте,  
Пре ачасть ратѣрї verzї,

Ам кѣстане, мерѣ коанте,  
Ланте сторс дїп дестѣларе;

Фѣр дѣ ачѣеа сѣнтѣл соаре

185.

Сѣ аплеакѣ спре сѣндїт,  
Bezї, к' арѣкѣ зѣврѣ тарѣ.

### Варїанцї.

1. Ътѣврѣ ратѣрї, лѣдїтѣ лѣдїте. 17. Дн-а-честѣїа не а. 18. Воїѣ-змілїндѣ маї адез воїѣ се жерѣск. 29. Авїа трїст жѣс. 30. Почїз-ѣзрїш мї ачаства пре тѣрїш. 31. Дѣк траг. 32. С' жерѣск к'аѣ ѣтат. 33. Аѣ ѣтат ѣрѣтоасе. 35. Амжїдоаѣ ш'амжнд. пїердѣт лѣсат. 36. Колдѣрї пїетрї. 46. Ноастрѣ воастрѣ. 51. Сътѣїам сътѣпат. 62. Тѣѣе де сѣкѣнцїї рѣкїте плекате. 68. Дн-тре-четѣдїї престе орї карѣ четате. 65. Чѣпѣкат аша де тарѣ. 87. Амарїла Амарїло. 88. Пѣлнѣеа пѣлнѣеаї. 89. Лѣса еа лѣсаїтѣ. 90. Пере коанте. 102. Дн-пат. пре а. 140. Образѣл кѣцѣтѣл. 147. Парте о парте, кѣтрѣ ла. 153. Кочоава кѣсѣца. 181. Ратѣрї ѣрѣнзе. 185. Сѣндїт апс.

N. v. 94.

## ПРЕА ДНЪЦАТЪЛМЪІ DOMNŔ GRIGORIE GIKA ВВ. ДН МОЛДАВІА.

La okazїnea fondației Ocnișazї la Galați.

Кѣвѣнтат се фїї de vine, Гїка! чѣ'н марїнїміе  
Camenї nѣmaї kѣ vїrtѣtea, чѣ протѣтїп есте Дїе  
Шї Te dzѣче 'н калеа са.

De а Tале фанте вѣне, дерїле дн цїѣр рѣсѣнѣ;  
Inїmїle сїндїгоаре нѣтеле Тѣѣ днкѣнѣнѣ  
Шї проклатѣ лѣвда Та!

Nѣmaї vїnele а патрїї е обїект дорїндѣї Tале,  
Дн тот апѣл, карѣ пассѣ, camenї не а vїдеїї кале  
Кѣт' зп фїлантроп odor.

Орфанїї прїп днгрїжїреа-цї аѣ афлат а лор пѣрїпте,  
Еар дѣкѣм вѣтрѣнѣл mїzer ва пѣншї днкѣ 'наїте  
Дн траїѣ днѣтѣнѣторїѣ.

Inїma Та аѣ фост пїлнѣ de zeeаскѣ dѣїomїe,  
Кѣнд аї zїc: „D'акѣм наїте дн Молдова н'а съ фїе  
Неѣрїчеле орфан“

Шї талантѣл, чѣ стрѣмошїї л'аѣ лѣсат спре амїнтїре,  
Dїzгронатаї дїп дерїнѣ ш'аї дат дѣпре-а са menїре  
„La серакѣл Молдовап!..“

Dїcпоѣт, дн фрїг, кѣ ѣоаме, не respїntenea дешартѣ,  
Deamѣ орѣл шї вѣтрѣнѣл н'ор се чѣрѣ съ ле днпартѣ  
Ъи ван, сѣрдѣл треќѣторїѣ.

А лор лакрїмї, де вор пѣлнѣе, н'ор фї лакрїмї de  
dѣрере,  
Чѣ а фї пѣлнѣс de тѣлѣдѣтїре кѣвѣнтѣнд дн тѣнѣгѣере  
Nѣтеледїї netѣрїгорїѣ.

Dѣн' о вїадѣ de грїжї пїлнѣ, карѣ тїмнѣл о dїсѣаче,  
Пре пої чїне амїнтї-ва деакѣ дѣсншї пої н'ом фаче  
Лѣкѣрѣ demнѣ de амїнтат?

Патрїеа de анї о mїе, а еї нѣме мї фїїндѣ  
Нѣ нѣmaї прїп а са артѣ чѣ прїп фанте de kredїндѣ  
Пѣлѣ астѣзї аѣ нѣстрат.

Кѣнѣзрат de vїnezїчерї мї de рѣга чѣа ѣервїнте  
Пентрѣ траїѣл Теѣ ѣерїче, Dѣmне! пассѣ дннаїте  
Сѣв а пропїеї фавор.

Пре invidїea чѣа оарѣл фанта вѣнѣ о днвїнѣе,  
Шї de дафїнѣл а глорїеї а Та ѣрѣнте в'а днчїнѣе  
Tїмнѣл дрепт-жѣдеќѣгорїѣ!